

Första advent

Predikan på distans 2022-11-27

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du genom ordet och sakramenten kommer till din kyrka just nu, i denna stund. Tack för att du lovat att vara oss nära med din helige Ande i våra hjärtan och att du skänker oss tron av nåd allena. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: *Herren kommer till sin kyrka.*

Epistel: Rom. 13:11-14. Evangelium: Matt. 21:1-9

Predikotext: Luk. 4:16-22 (3:e årg.)

16 Jesus kom till Nasaret, där han hade vuxit upp. På sabbaten gick han som han brukade till synagogan. Han reste sig för att läsa ur Skriften, 17 och man räckte honom profeten Jesajas bokrulle. När han öppnade rullen, fann han stället där det står skrivet:

18 ”Herrens Ande är över mig, för han har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet 19 och förkunna ett nådens år från Herren.”

20 Sedan rullade han ihop bokrullen, räckte den till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina ögon fästa på honom. 21 Då började han tala till dem: ”I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.” 22 Alla berömde honom och förundrades över de nådens ord som kom från hans mun.

Vi firar idag första söndagen i advent. Ordet ”advent” betyder ankomst och det syftar här på att Herren kommer till sin kyrka. Hur ska vi förstå det? Är Herren inte alltid närvarande i sin kyrka? Jo, enligt Skriften är Kristus varje ögonblick nära dem som tror på honom. Kyrkan är ingenting annat än Kristi brud, som inte är en enskild person utan alla troende i alla tider. Aposteln säger:

Jag har trolovat er med en enda man, Kristus, och vill föra fram en ren jungfru till honom (2 Kor. 11:2).

Aposteln talar också om Kristus och bruden i Efesierbrevet 5:

Ni män, älska era hustrur, så som Kristus har älskat församlingen [= kyrkan] och offrat sig för den. Han gjorde det för att helga den, sedan han renat den med vattnets bad i kraft av ordet, och föra fram församlingen inför sig i härlighet, utan fläck eller skrynkla eller annat sådant. Helig och fläckfri skulle den vara (Ef. 5:25-27).

Genom dopet och tron är varje kristen förenad med sin Herre. Den helige Ande bor i den kristnes hjärta. Herren har kommit till honom och tagit sin boning i hans liv, och han regerar nu över den nya människan och bekämpar den gamla människans synd och otro.

Men vad menar vi då med att Kristus *kommer* till sin kyrka? Han är ju redan där! Svaret är att han ständigt på nytt möter sin brud, talar till henne genom ordet,

förmanar henne med lagen och uppmuntrar henne med evangeliet. Så tröstar han henne också i all bedrövelse och skyddar henne från alla möjliga faror. Genom sakramenten ger han sin brud en ständig försäkran om sin kärlek och trofasthet. Så kommer Kristus till oss varje dag. Vi kan därför med rätta fira advent varje dag av vårt liv. Men nu har vi i kyrkoåret en god ordning med olika högtider som jul, påsk och pingst då vi särskilt tänker på olika delar av evangeliet för att vi skall få en rätt undervisning i ordet. Nu inför julen infaller adventstiden, som sedan gammalt har varit en tid av bot och bättring och förberedelse inför budskapet om Kristi ankomst till jorden. Men själva adventstiden inleds med det glada budskapet att Kristus kommer till oss som en segrande konung. Därför börjar vårt kyrkoår med att vi särskilt tänker på Kristus som vår Konung och Herre. Han kom inte som en världslig härskare utan som en andlig konung som segrar över de onda andemakterna.

I vår predikotext kommer Jesus till synagogan i Nasaret. Det var synagogan i hans hemstad. I vår tid har man i närheten av Genesarets sjö funnit lämningar av flera synagogor från Jesu egen tid, särskilt i Magdala (Migdal).* Därifrån kom Maria från Magdala, som omnämns i evangelierna. Det fanns synagogor av olika storlek och även för olika ändamål, bl.a. synagogor där man bedrev studier och hade sociala sammankomster. Det vanliga var att man i synagogan läste i följd ur de heliga texterna, undervisade och förrättade bön. Föreståndaren bad ofta någon ärad gäst att läsa ur bokrullen, och denna gång var det Jesus som fick läsa. När han öppnade skriftrullen hade läsningen kommit till profeten Jesaja (Kapitel 61).

Det är märkligt hur Gud under alla tider har bevarat sitt heliga ord. När man gjorde fynden i Qumran hittades en Jesajarulle som var mycket äldre än alla tidigare kända handskrifter. Man har totalt hittat ungefär 900 dokument i Qumran med delar från alla Gamla Testamentets böcker (utom Esters bok). Det märkligaste är den stora Jesajarullen, som är ungefär tusen år äldre än alla tidigare kända handskrifter av Gamla Testamentet. Den bevaras mycket säkert i Jerusalem och sänks ner djupt under marken i händelse av atomkrig m.m. Så har Gud vakat över sitt ord och visat att bibelkritikerna har fel. Vi kan vara säkra på att de ord Jesus läste i synagogan verkligen var en Jesajarulle med Guds ord, precis med samma text som i våra bibelöversättningar!

Ännu märkligare är innehållet av det som Jesus läste. Ungefär 700 år tidigare hade profeten Jesaja skrivit ner orden, ingivna av Guds Ande. I texten stod det:

Herrens Ande är över mig, för han har smört mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren (v. 18f, Jes. 61:1-2).

Det är troligt att Jesus läste ett längre stycke ur Jesaja och att bara inledningen anges hos Lukas. Hela stället i Jesajaboken handlar om den kommande Messias, och folket hade säkert hört detta ställe många gånger. I fortsättningen av kapitlet står det bl.a.:

Jag gläder mig stort i Herren, min själ fröjdar sig i min Gud, för han har klätt mig i frälsningens klädnad och svept in mig rättfärdighetens mantel, som när brudgummen

sätter turbanen på sitt huvud, som när bruden pryder sig med sina smycken (Jes. 61:10).

Detta passar så väl ihop med adventsbudskapet om att Herren kommer till sin kyrka. Han kommer till sin brud, som han har klätt i frälsningens klädnad och svept in sin rättfärdighetsmantel. Och något längre fram står det hos Jesaja:

För som när en ung man gifter sig med en jungfru, så ska dina barn gifta sig med dig, och som en brudgum jublar över sin brud, så ska din Gud jubla över dig (Jes. 62:5).

Det välkända budskapet hos Jesaja handlade om den kommande Messias, som skulle komma med befrielse av de fångna, syn för de blinda och ett nådens år från Herren. Detta ”nådens år” syftar på det stora nådeåret som Gud hade instiftat genom Mose och som skulle äga rum vart 50:e år (3 Mos. 25:10ff). Då skulle alla få tillbaka sin rättmätiga egendom, även om den hade kommit i andras händer. Nådens år syftar alltså på att Messias skulle återinsätta alla i sin rätta egendom i kraft av att Messias skulle friköpa dem. Budskapet hos Jesaja grundade sig också på de välkända verserna om Herrens lidande tjänare i kapitel 53:

Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor tog han på sig, medan vi såg honom som hemsökt slagen av Gud och pinad. Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:4-5).

Men Jesajas undervisning slutar inte med Kristi lidande och död. Han kommer till oss som den segrande, uppståndne Herren. I de kapitel som följer efter Jesaja 53 undervisas om Kristi triumf och hur han som den uppståndne segraren blir trolovad med sin brud. Därför säger Jesaja om den härjade staden Jerusalem, som är en bild av hans församling:

Du arma, så drabbad av stormar utan att få någon tröst, nu ska jag mura dina stenar med spetsglans och lägga din grund med safirer (Jes. 54:11). ... Alla dina barn ska bli Herrens lärjungar, och dina barns frid ska vara stor (v. 13)... Hör, så får er själ leva! Jag vill sluta ett evigt förbund med er, den trofasta nåd som jag lovade David. Se, honom har jag satt till ett vittne för folken, till en furste och ledare för folken. (55:3f)... Din sol ska inte mer gå ner, din måne inte mer avta, för Herren ska vara ditt eviga ljus och dina sorgedagar ska vara slut. Då ska alla i ditt folk vara rättfärdiga och besitta landet för evigt (60:20f).

Detta är de ord som troligen hade lästs i synagogan i Nasaret under några tidigare sabbater innan Jesus kom. Så hade man nu kommit fram till det ställe som Jesus läste:

Herren Guds Ande är över mig, för Herren har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de ödmjuka. Han har sänt mig att förbinda dem som har förkrossade hjärtan, att utropa frihet för de fångna och befrielse för de bundna, att förkunna ett nådens år från Herren (61:1f).

De fromma i folket väntade på att denne Herrens tjänare, Messias skulle komma. Men inte alla väntade på rätt sätt. Många hade inbillat sig att Messias skulle vara en jordisk härskare, som skulle befria Israels land från romarnas ockupation. De var

fångna av sina världsliga tankar. Därför kunde de inte heller känna igen Kristus när han kom fattig, ridande på en åsnefåle.

I vår tid är det likadant. I världen och särskilt inom den stora ekumeniska rörelsen menar man att "befrielsen" som Jesaja här talar om måste vara en jordisk befrielse av fattiga människor som blir förtryckta och utsugna av rika kapitalister. Så gör man om evangeliet till ett socialt budskap om att världen skall förbättras genom kristendomen. Det är sant att många saker blir bättre när människor genom tron på Kristus öppnar sina hjärtan och hjälper sin nästa i nöd. Men ändå är det grundfalskt att göra om kristendomen till ett s.k. "socialt evangelium", som innebär att vi alla tillsammans skall kämpa för att övervinna sociala missförhållanden och försöka befria människor från jordiska tyranner och förskräckliga regimer. De som tror och lär att detta är det kristna evangeliet har inte alls förstått vad Guds ord lär. Det är fördolt för deras ögon.

Det avgörande här är vad Jesus själv säger i vår text. När alla spänt lyssnade efter vad Jesus skulle säga efter textläsningen sade han:

"I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar" (v. 21).

Observera att han säger: Detta har gått i uppfyllelse, I DAG, inför er som lyssnar.

Det är inte fråga om något som vi tillsammans skall kämpa för. Det är inte fråga om ett kommande lyckorike eller tusenårsrike. Det är fråga om det rike som var närvarande i synagogan i Nasaret *just då*, och det rike som kommer till oss *just nu*, denna adventssöndag. Det är närvaron av Jesus Kristus själv. Han står där i synagogan som en vanlig människa, uppvuxen i snickarverkstan hos Josef, känd av sina grannar. Men det ord han talar visar vem han verkligen är:

Han som talar är inte bara Marias son. Han är också Guds Son av evighet. Han är inte bara en sann människa. Han är också sann Gud, ett med Fadern och den Helige Ande av evighet. Han lär inte bara lagens ord om hur Gud befäller att vi skall leva. Han förkunnar också evangeliet om att Han själv *har uppfyllt* hela lagen i vårt ställe. Han förkunnar frihet från synden, döden, djävulen, ja från hela lagen och dess förbannelse *här och nu* genom sitt ord.

När han utropar **"frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren"** så är detta en gåva som han ger *här och nu*. Det är en förkunnelse om att han redan *har segrat och uppstått*, och att denna seger gäller varenda syndig människa i alla tider. Så får var och en som tror detta också ta emot det *här och nu* och så leva i dopets nåd varje dag. Så är det Jesu eget löfte, att han som är närvarande genom sitt ord och sina sakrament idag också lovar att vara din Herre och Frälsare just nu och sedan alla dagar intill tidens ände och därefter alltid i himmelens härlighet, frid och salighet.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.